

ת"פ 39393/03/17 - מדינת ישראל נגד בלאל אלגרגאוי

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

בפני כב' ס. הנשיאה, השופט אליהו ביתן

25 בספטמבר 2019 ת"פ
39393-03-17 מדינת ישראל נ'
אלגרגאוי

בעניין:

המאשימה:

נגד

הנאשם:

מדינת ישראל

בלאל אלגרגאוי

גזר דין

כללי:

1. הנאשם הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של הריגה (בקלות דעת), לפי סעיף 298 לחוק העונשין תשל"ז-1977.

מהראיות שהוצגו במשפט עולה כי ביום 25.01.2017 בסמוך לשעה 09:22 הנאשם נהג ברכב פולקסווגן (להלן: "הרכב" או "רכב הנאשם") בכביש מספר 40, מדרום לצפון, לעבר באר-שבע, כשאתו ברכב היה אחיו הילאל. הנאשם התקרב לצומת "אוהלים" (להלן: "הצומת") כשהוא נוסע בנתיב השמאלי. באותה עת, יוסף ניר ז"ל (להלן: "המנוח") נהג ברכב מסוג טויוטה קורולה (להלן: "הטויוטה") בכביש 40, מכיוון צפון-מזרח לכיוון דרום והתקרב לצומת תוך נהיגה בנתיב הימני. בכיוון נסיעתו דלק אור אדום ברמזור והוא עצר את רכבו. כשהאור ברמזור התחלף לירוק, הוא החל לפנות שמאלה לתוך הצומת.

כחמש שניות לפני שהנאשם הגיע לצומת, האור ברמזור בכיוון נסיעתו היה אדום. בקטע שלפני הצומת, שאורכו 154 מטרים, הנאשם נהג ברכב במהירות של 113 קמ"ש, כשהמהירות המותרת הינה 90 קמ"ש ולאחר הכניסה לצומת הינה 80 קמ"ש. הנאשם התקרב לצומת במהירות זו כשהאור ברמזור בכיוון נסיעתו אדום, נכנס לצומת באור אדום וחזיתו פגעה בדופן שמאל של הטויוטה. הטויוטה נהדפה ימינה, פגעה בעמוד הרמזור שעל אי התנועה והתהפכה על גגה, ורכב הנאשם התהפך על צדו הימני.

כתוצאה מהתאונה, המנוח, הנאשם ואחיו הילאל נפגעו. הם פונו לבית חולים, כשהמנוח סובל מפגיעה קריטית. בבית החולים נקבע מותו של המנוח, והנאשם - שסבל משבר ביד ומפגיעה קלה בברך - טופל ושוחרר.

2. בזמן ביצוע העבירות היה הנאשם צעיר מגיל 21 ומשכך, שירות המבחן התבקש להגיש עליו תסקיר. ולבקשת התביעה נתבקשו גם תסקירי נפגע של בני משפחת המנוח.

תסקיר שירות המבחן

בתסקיר שירות המבחן על הנאשם, צוינו בין היתר הדברים הבאים:

הנאשם בן 23, רווק. ללא עבר פלילי. לאורך חייו ועד לתאונה עבד כנהג הסעות. סיים 12 שנות לימוד. בעל תעודת בגרות.

בשיחה עמו שיתף בתחושות כואבות ושבר שחש בעקבות התוצאה הטראגית של התאונה. מתקשה לגייס כוחות לשוב ולנהל את חייו. תיאר תחושות של ניתוק, עצבנות, בידוד חברתי, עצבות והיעדר משמעות לחיים בעקבות הידיעה כי גרם למותו של אחר. לחובתו, חמש עבירות תנועה. אשר שלוש מהן ביצע לאחר העבירה בתיק זה ונידון לברירת קנס.

אשר לעבירה, מסר כי באותו היום עבד כנהג הסעות, ובמהלך אחת ההפסקות לקח את אחיו הצעיר ממנו למקום עבודתו, ואז התרחשה התאונה. מסר כי אינו זוכר את נסיבות התאונה, אך אמר שלא התכוון לחצות את הצומת באור אדום ובמהירות גבוהה שכן מעולם לא עשה זאת בעבר. שיתף כי רגעים ספורים לאחר התאונה הבין את חומרת תוצאותיה. וסיפר כי כתוצאה מהתאונה נפגע בידו וברגלו, אושפז ולאחר מכן נזקק לשיקום שכלל מספר ניתוחים.

מסר כי מאז התאונה חייו השתנו לחלוטין. הוא ביטל את אירוסיו. תיאר מצב רוח ירוד ומדוכדך, היעדר משמעות לחיים, עצבות תמידית, היעדר יכולת לשמוח, חוסר סבלנות ומחשבות על התאונה. שירות המבחן ציין כי מדובר בסימפטומים האופייניים לאנשים הסובלים מפוסט טראומה.

הנאשם הביע חרטה וצער עמוק על מעורבותו בתאונה ובעיקר על תוצאותיה הטראגיות. מסר כי מעוניין לבקש סליחה ממשפחת המנוח.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם שיתף בתחושותיו באופן אותנטי, וכי נראה שבתיאוריו את נסיבות התאונה, הוא משתמש במנגנוני הגנה ומתקשה להעמיק בחלקו בה. והעריך כי הדבר נובע מהבנתו את חומרת מעשיו ותוצאתם, והקושי שלו לשאתם.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם טרם עבר תהליך של עיבוד רגשי, והוא מתקשה לגעת בהשלכות הטרגיות של התאונה מבחינה רגשית, לבחון את תחושותיו, לבטא את חושת האשמה שלו ולעסוק בה, וכי יש מקום לשלבו בקבוצה טיפולית. וצוין כי הנאשם הביע הסכמתו לכך.

שירות המבחן העריך את גורמי הסיכוי והסיכון של הנאשם, שקל את חומרת העבירה, את הקושי של הנאשם בהתמודדות הרגשית עם מעשיו, את עברו התעבורתי, ונסיבות חייו; העריך כי על רקע עברו התעבורתי של הנאשם ישנה חשיבות להטלת עונש הרתעתי - מוחשי, אך לצד זה, לאור נסיבות חייו ותיפקודו החיובי, הצער טהכאב שהוא חווה, הומלץ להסתפק במאסר בעבודות שירות לצד פסילה, מאסר מותנה, פיצוי למשפחת המנוח וקנס כספי, וכן להעמידו בצו מבחן למשך שנה במהלכו ישתלב בקבוצה טיפולית.

טענות הצדדים

1. ב"כ המאשימה טען כי הערכים שנפגעו ממעשה הנאשם הם ערך קדושת החיים, שלמות גופו של אדם ושלומם וביטחונם של המשתמשים בדרך. ציין, כי הנאשם נסע בניגוד לאותות התמרור, כאשר בכיוון נסיעתו דלק אור אדום למשך 5 שניות, והוא נוסע במהירות של 113 קמ"ש ובהגיעו לצומת חסם את נתיב נסיעתו של רכבו של המנוח וגרם להתנגשות עוצמתית בין כלי הרכב, שכתוצאה ממנה נהרג המנוח. וטען כי הפגיעה בערכים המוגנים הינה פגיעה קשה וממשית, ומידתה גבוהה ומחייבת ענישה קשה ומוחשית. הפנה למדיניות הענישה המחמירה. עמד על נסיבות ביצוע העבירה. על הנזק שנגרם, שהוא החמור שבנזקים, על חלקו הבלעדי והמוחלט של הנאשם בביצוע העבירה, על הנזק שיכול היה להיגרם למשתמשים נוספים בדרך, ועל יכולתו של הנאשם להימנע מביצוע העבירה. הפנה לפסקי דין. וטען, כי מתחם העונש ההולם בעניינו נע בין 5 ל-8 שנות מאסר ופסילה בפועל למשך 15-20 שנה. אשר לעונש שראוי להטיל על הנאשם בתוך מתחם הענישה, ציין כי הנאשם נעדר עבר פלילי ולחובתו חמש הרשעות תעבורה. אשר לתסקיר שירות המבחן, טען, כי אין לנאשם נסיבות מיוחדות, וכי אין מקום לחרוג בעניינו ממתחם העונש ההולם. עוד הפנה לתסקירי נפגעי העבירה ולצורך בהרתעת היחיד והרבים, וטען כי יש להטיל על הנאשם עונש הנמצא ברף התחתון של המתחם הנטען, מאסר על תנאי, פסילה שלא תפחת מ-15 שנה, פסילה על תנאי, קנס ופיצוי למשפחת המנוח. בהמשך, כאשר הסתבר לתביעה כי הנאשם נתפס מספר פעמים מבצע עבירות נהיגה כשהוא תחת פסילה עד תום ההליכים, שנקבעה לו בהליך המעצר בתיק זה, היא ביקשה להעמיד את עונש המאסר של הנאשם ברף הבינוני של המתחם.

אשר לתיקון החוק הנוגע לעבירות ההמתה, ציין כי העבירה בה הורשע הנאשם, הריגה בקלות דעת, נמחקה ונקראת כעת "המתה בקלות דעת", וקבוע לצידה עונש של 12 שנות מאסר תחת 20 שנות המאסר שנקבעו לעבירה שנמחקה. עם זאת, לעמדת המאשימה, מתחם העונש אליו היא טוענת רלוונטי אף לאחר התיקון.

2. מר יוסף אלי, אביו של המנוח, העיד בבית המשפט. סיפר על בנו ועל מסלול חייו המוצלח, שאיפותיו להתקדם בעבודתו והקידום שקיבל ממש ערב התאונה. שיתף בתחושותיו הקשות על התנהלות התיק ועמדת המאשימה לעונש שלטעמו מקלה עם הנאשם. סיפר כי מאז המקרה משפחתו חדלה לחיות. וחייהם נהרסו.

3. ב"כ הנאשם ציין, כי כבר בתחילת ההליך הנאשם הודה בעובדות המוסכמות וטענתו היתה משפטית והתייחסה ליסוד הנפשי, וגם כיום, הוא אינו סבור שנטל את הסיכון לתאונה מתוך תקווה שלא יתממש ופעל מתוך ידיעה כי במעשיו הוא צפוי לגרום לתאונה קטלנית, הגם שהוא מכבד את קביעת בית המשפט. טען כי הנאשם הביע את חרטתו הכנה כבר בחקירתו במשטרה. והמחשבה כי גרם למותו של אחר אינה מרפה ממנו ומשליכה על כל תחומי חייו. מאז המקרה מתקשה הנאשם לחזור לשגרת חייו.

הוא ביטל את אירוסיו, ונמצא במצב פוסט טראומתי. הדגיש כי הנאשם אדם נורמטיבי, ללא עבר פלילי או תעבורתי משמעותי. הוא מתנצל מעומק הלב וכואב את כאבה של משפחת המנוח.

אשר לעבירה, הפנה לתיקון חוק העונשין במסגרתו בוטלה עבירת ההריגה בה הורשע הנאשם, ונקבעה עבירה של "המתה בקלות דעת" שהעונש הקבוע בצידה הוא 12 שנות מאסר תחת 20 שנות המאסר שבעבירת ההריגה. ציין כי העובדה שרף הענישה המקסימלי הופחת באופן משמעותי צריכה להשפיע על מתחם העונש ההולם ועל הענישה בפועל. הוסיף כי בעבירות בתחום זה, פעמים רבות יש קושי לקבוע את התקיימות היסוד הנפשי בעבירה, וגם המאשימה מוצאת לנכון במקרים לא מעטים להאשים מי שגרם למותו של אחר בתאונה דרכים בעבירה של גרם מוות ברשלנות. הוסיף כי אין בעניינו של הנאשם נסיבות מחמירות כדוגמת נהיגה בשכרות, מרדף, או עבירות מסכנות חיים אחרות, אלא המדובר בעבירת הריגה עם יסוד נפשי של קלות דעת ולא חפץ בתוצאה. וציין כי הנאשם לא הואשם בעבירה של נהיגה במהירות מופרזת. הפנה לפסיקתו של מותב זה בו זוכה נאשם מעבירת הריגה בתאונת דרכים והורשע תחתה בעבירה של גרם מוות ברשלנות, ונדון לשנת מאסר, ולאמירות בו. טען כי תוצאת התאונה הגדירה למעשה את סעיף העבירה בה הואשם והורשע הנאשם, למרות שבמקרים בהם הרכיב ההתנהגותי היה זהה אך התוצאה היתה שונה, לא יוחסו לנאשמים עבירות של נסיון להריגה אלא עבירות של נהיגה רשלנית, נהיגה בקלות ראש וכו'. הפנה לפסיקה. עוד ציין כי למרות עונשי המאסר שנגזרים במקרים של תאונות דרכים, הרי שהתופעה לא מוגרה, ויש מקום לחשוב על עונשים אחרים מותאמים יותר, שהרעיון המרכזי בהם הוא נתינה לחברה ולא הרחקה ממנה. הפנה לתסקיר שירות המבחן ולעולה ממנו על מצבו הנפשי של הנאשם והצורך שלו בטיפול. וטען כי השילוב העונשי של מאסר בעבודות שירות לצד צו מבחן, פיצוי כספי ופסילת רישיון נהיגה יש בו כדי להעניש את הנאשם באופן התורם לחברה. וטען כי לאור התיקון לחוק העונשין הנ"ל, והתיקון בחוק המאפשר להטיל 9 חודשי מאסר בעבודות שירות, יש לקבוע שמתחם העונש ההולם עומד על 9 עד 36 חודשי מאסר בפועל, ולאמץ את המלצת שירות המבחן. אשר לטיעוני המאשימה לעונש, טען, כי פסקי הדין שהגישה ועל בסיסם קבעה את מתחם העונש ההולם עוסקים במקרים שנסיבותיהם חמורים מעניינו, ובכלל זאת נאשמים שנהגו ברכב מבלי שהיו מורשים לנהיגה, נאשמים בעלי עבר פלילי, מקרים בהם דובר ביותר מהרוג אחד, נאשמים שנהגו תחת פסילה וניסו להתחמק מהמשטרה, וכיוצא באלה.

בסופו של דבר ביקש לאמץ את המלצת שירות המבחן. ובמידה ובית המשפט יסבור כי העונש שהוצע על ידי שירות המבחן אינו ראוי בנסיבות, להטיל על הנאשם עונש מאסר קצר, שלא יסגור בפניו את האפשרות לשוב לחיים נורמטיביים.

4. אביו של הנאשם, מר סאלח אלגרגאווי, העיד בבית המשפט. הוא הביע צער על מה שקרה. סיפר שהם חיים את אירוע התאונה מדי יום, וכי חייו של בנו מתחלקים ללפני ואחרי התאונה. סיפר כי הנאשם מטופל על ידי פסיכולוג. התקשה לישון בלילות. ונהג לצעוק ולהשתולל. ביטל את אירוסיו. שיתף כי מבין ומרגיש את כאבה של משפחת המנוח, ואף ביקש להגיע לנחמם אך סורב. שיתף כי אחיינו נהרג לפני מספר שנים בתאונת דרכים.

5. הנאשם הביע צער על מעשיו, ואמר כי הוא משלם את עונשו מדי יום בכל תחומי חייו. אמר כי נמצא בתחילת החיים, וקשה לו עם העובדה שגרם סבל למשפחה אחרת.

דין והכרעה

1. בפתח הדברים יש להתייחס לתיקון מס' 137 לחוק העונשין (חוק העונשין (תיקון מס' 137), התשע"ט-2019 - להלן "התיקון") ולמשמעותו לענייננו.

הכרעת הדין כאן ניתנה ביום 28.1.19 ובמסגרתה נקבע כי הנאשם גרם למות המנוח מתוך "פזיזות" שהתבטאה ב"קלות דעת", והנאשם הורשע בעבירת הריגה, לפי סעיף 298 בחוק העונשין.

התיקון הכניס שינויים שונים בתחום עבירות ההמתה ובין היתר ביטל את עבירת ההריגה וקבע עבירה חדשה להמתה בקלות דעת, המופיעה בסעיף 301ג בחוק העונשין.

התיקון נכנס לתוקף ביום 10.07.19 .

סעיף 25(ב) בתיקון קובע -

"על עבירה שבוצעה לפני יום התחילה וטרם ניתן פסק דין חלוט בעניינה יחולו הוראות סעיף 5(א) לחוק העיקרי; לעניין זה, בבואו לקבוע מהו הדין המקל על העושה, יבחן בית המשפט את מלוא ההסדר הקבוע בחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה לעומת ההסדר שהיה קבוע בחוק העיקרי לעניין גרימת מוות ערב יום התחילה (להלן- הדין הישן)".

סעיף 5(א) בחוק העונשין קובע :

"נעברה עבירה ובטרם ניתן פסק-דין חלוט לגביה, חל שינוי בנוגע להגדרתה או לאחריות לה, או בנוגע לעונש שנקבע לה, יחול על העניין החיקוק המקל עם העושה; "אחריות לה" - לרבות תחולת סייגים לאחריות הפלילית למעשה".

העולה מהאמור הוא שבענייננו, בו הכרעת הדין ניתנה לפני יום תחילת התיקון אך במועד תחילת התיקון המשפט טרם הסתיים, יש להחיל את החיקוק המקל עם הנאשם.

השוואת החיקוק החדש של המתה בקלות דעת שבסעיף 301ג בחוק העונשין לחיקוק לפיו הורשע הנאשם - הריגה לפי סעיף 298 בחוק העונשין - מלמדת בבירור שהחיקוק החדש מקל עם הנאשם ביחס למצב הקודם. שכן, העונש הקבוע לעבירת ההריגה הוא 20 שנות מאסר ואילו העונש הקבוע לעבירת ההמתה בקלות דעת הוא 12 שנות מאסר. משכך, גזר הדין יינתן לאור הוראת החיקוק החדשה.

2. הצומת בו אירעה התאונה נמצא לא רחוק מבית הנאשם, על הכביש הראשי המוביל מכיוונו לבאר-שבע. הנאשם מכיר את הצומת ונוסע בו באופן תדיר. ביום האירוע הוא נסע לעבר הצומת, בתנאי דרך וראות טובים, וראה את הצומת ואת הרמזור שבו בצורה ברורה, ממרחק של מאות מטרים. הוא ראה שהאור ברמזור ירוק ואחר כך ירוק מהבהב, ואחר כך כתום ואחר כך אדום ובכל אותו הזמן - במשך 11 שניות לפחות - הוא המשיך לנסוע לעבר הצומת במהירות גבוהה, מבלי להאט לקראת ההתקרבות לצומת. בקטע האחרון של כ-150 מטרים לפני הצומת - שלכל אורך נסיעת הנאשם בו, במשך לפחות 5 שניות, האור ברמזור היה אדום - הנאשם שעט אל הצומת במהירות של 113 קמ"ש, וכך הוא נכנס אל הצומת כשהאור ברמזור עודנו אדום ופגע בצורה קשה ברכבו של המנוח, שגרמה להתהפכות הרכב ולפגיעות שהביאו למות המנוח.

3. השימוש בכלי רכב בעידן המודרני מחייב המציאות ומניב תועלות רבות, אך הוא כרוך גם בנזקים ישירים ועקיפים מסוגים שונים, שהמיידיים בהם הם נזקי תאונות הדרכים, המתבטאים בפגיעות יומיומיות ברכוש, בגוף ובנפש.

גורמים רבים משפיעים על בטיחות הנהיגה ועל התרחשות תאונות דרכים, חלקם נעוץ ב"גורם האנושי" ובמגבלותיו. תאונה היא אירוע בלתי מתוכנן ובלתי צפוי וכמובן בלתי רצוי. תקלה ברכב, פגם בכביש, הטיית הגה ביתר או בחסר, חוסר תשומת לב רגעי, וכיוצא באלה דברים, יכולים לגרום לתאונה. תאונות כאלה הן חלק מהסיכון הכרוך בקיום מערכת תעבורתית מתקדמת והן מחיר שחברה נאלצת לספוג ולהכיל, לצד מאמץ מתמיד לצמצם את מספר התאונות ולמתן את תוצאותיהן.

4. עבירות של גרימת מוות בתאונות, נדונות כמעין קטגוריה בפני עצמה, והענישה עליהן מתונה יחסית לזו הנהוגה בעבירות ההמתה בנסיבות אחרות, הן משום שהפעולה הבסיסית שברקע המעשה היא פעולה לגיטימית ואף חיובית, שיש לחברה ענין בקיומה, והן משום שבשל מאפייני האירועים - הרגעיים והבלתי מתוכננים ובלתי מכוונים - ההצדקה ההרתעתית של העונש כמרכיב המפחית הישנות העבירה, יחסית מוגבלת.

5. התאונה כאן לא אירעה בשל היקלעות הנאשם למצב מפתיע בכביש, או בשל כשל נהיגה רגעי או בלתי מודע של הנאשם, או בשל צירוף נסיבות בלתי נשלט. ההיפך הוא הנכון, תנאי הדרך היו טובים ולא היו כל קושי או אתגר מיוחדים בנהיגה. התאונה נגרמה בשל התנהגותו החמורה, המודעת, של הנאשם, אשר יצר בעצמו סכנה עצומה לקרות תאונה והתמיד בהתנהלותו תוך התעלמות בוטה מהתוצאות הצפויות, עד להתרחשות התאונה.

הנאשם ידע שהוא נוסע לקראת צומת מרומזר. הוא ראה את האורות המתחלפים ברמזור ממרחק שאיפשר בקלות לנקוט בצעדים הפשוטים המתבקשים בנסיבות. ובכל זאת הוא שעט לעבר הצומת כשאורות הרמזור בו מתחלפים לעבר האור האדום, במהירות גבוהה מאוד, שלחלוטין אינה מתאימה לנסיבות, והתמיד בנהיגתו המהירה עד כניסתו לצומת כשהאור ברמזור אדום והתנגשותו שם ברכב שחצה את הצומת מכיוון אחר, שגרמה לקיפוד חיי אדם.

6. אדם "נורמלי" לא יבין כיצד משהו מסוגל לנהוג בצורה כל כך מסוכנת, שגם הוא עצמו עלול להיפגע ממנה. הסיכון שיצר הנאשם קשה לעיכול. לא מדובר במצב בו נהג מגיע לקרבת צומת, למקום ממנו הוא רואה את שטח הצומת וסביבתו ויכול להעריך את יכולתו לחצות את הצומת בלי לגרום לתאונה, ואז האור ברמזור מתחלף לאדום והוא בכל זאת חוצה את הצומת ובמקרה מגיע רכב אחר במהירות ונגרמת תאונה, אלא במי שנסע במהירות גבוהה לעבר הצומת עוד בהיותו במרחק רב מהצומת - שאינו מאפשר לראות במדויק את שטח הצומת וסביבתו ולהעריך את המצב - ובזמן ששטח האורות הרמזור מתחלפים לעבר האור האדום, על המשמעותיות הידועות הנובעות מכך בקשר לחציה של כלי רכב אחרים את הצומת, ובכל זאת הוא המשיך לנסוע לעבר הצומת באותה מהירות גבוהה, כמי שנוהג ברכב בעיניים עצומות במהירות לעבר מקום שכלי רכב אחרים יכולים לחצות את מסלול נסיעתו. ואולם, למרבה הפלא והצער, אנשים עושים גם דברים "לא נורמלים" היכולים לפגוע גם בהם, מכל מיני סיבות, ובאופן קונקרטי, חציית צומת ברמזור אדום "מלא", אינה תופעה כה נדירה במחוזותינו.

7. החומרה היחסית של עבירת ההמתה בקלות דעת בנסיבות קונקרטיות, נמדדת בהתאם למידת הסיכון שניטל בקשר לאפשרות גרימת המוות ולטיבו של הסיכון - שהם צורה אחרת לביטוי סיכויי ההצלחה למניעת התוצאה - ובהתחשב במידת הלגיטימיות וההצדקה של המעשה שבגדרו ניטל הסיכון כאמור.

8. כאן, כמתואר, דובר בנסיעה ביום חול, בשעת בוקר, בכביש בינעירוני מרכזי, בזמן שהתנועה הכללית בכביש ערה, ובמעשים מודעים שהסיכון שיצרו לאפשרות גרימת מוות הוא ברמה הגבוהה ביותר האפשרית בתחום "קלות הדעת", הקרובים לכניסה לאזור ה"אדישות", ולאזור ראיית התוצאה כאפשרות קרובה לוודאי, שהיא שוות ערך לכוונה. והנהיגה המהירה של הנאשם לעבר הצומת מנוגדת לכל כללי הזהירות ואין בה כל ערך הראוי להגנה או להתחשבות.

בנסיבות אלה, יש לראות בהתנהגות הנאשם שגרמה למות המנוח כביטוי חמור ביותר של עבירת ההמתה בקלות דעת, ויש לקבוע כי מידת האשם של הנאשם בקשר לגרימת מות המנוח, גבוהה מאוד.

9. הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה כאן הם ערך חיי האדם וערך הבטיחות בדרכים. אין צורך להכביר מלים בדבר מקומו הגבוה של ערך חיי האדם בסולם הערכים החברתיים ובדבר חשיבותו של ערך הבטיחות בדרכים. הדברים מובנים מאליהם והם בבחינת מוסכמה שאינה צריכה ראייה.

בנסיבות, מידת הפגיעה בערכים החברתיים המתוארים, הינה מהגבוהות ביותר.

10. מדיניות הענישה בעבירות הריגה בתאונות דרכים, תוארה בצורה תמציתית וקולעת בע"פ 8464/15 **וסילי פנזין נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 30.10.2017) -

"שלושה כללים מנחים בעבירות של גרימת מוות בתאונות דרכים קטלנית. הראשון, כי **יש להחמיר נוכח עיקרון קדושת החיים**. השני, כי **הקובע הוא דרגת האשמה**. השלישי כי **הנסיבות האישיות של**

הנהג מתגמדות לנוכח התוצאה הקטלנית. לכן, כשם שיש להחמיר יותר בעבירת גרם מוות ברשלנות בה דרגת הרשלנות גבוהה לעומת מצב בו דרגת הרשלנות נמוכה, כך יש להחמיר בהרשעה בעבירת הריגה בגרימת תאונה קטלנית לעומת עבירה של גרימת מוות ברשלנות. מבחינה פורמלית יוזכר כי העונש המרבי בגין עבירה של גרימת מוות ברשלנות הוא שלוש שנים, ואילו העונש המקסימלי בעבירת הריגה הוא עשרים שנים. הפער במספר משקף את השוני במהות של שתי העבירות. כאמור עבירת ההריגה מאופיינת במודעות לעומת עבירת גרימת מוות ברשלנות שמגלמת בתוכה חוסר מודעות. משמע, בעבירת הריגה קיימת סוג של החלטה במודע להתעלם מהסיכון שנובע מהיות הרכב כלי קטלני תוך יצירת סיכון ברבים. בל נשכח, מלחמה לנו בדרכים. עסקין בדיני נפשות כפשוטו. הקטל בדרכים אינו גזירת טבע אלא מעשה בני אדם. התחרות הטרגית בין מספר האנשים במדינה שקופחו חייהם כתוצאה מנסיעה ברכב לבין אלה שנפלו בקרב או בפיגוע טרור, רק מחייבת את בית המשפט לתרום את תרומתו כדי לתת ביטוי לכך שאל לחברה להשלים עם תופעות אלו..."

11. הלכה למעשה, במקרים החמורים של הריגה בקלות דעת בתאונות דרכים, בתי המשפט מטילים עונשים הכוללים תקופות מאסר של מספר שנים.

בע"פ 467/09 **עמרי זילברמן נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 02.02.2012) המערער נהג ברכבו כשלצדו יושב חברו. כשהתקרב לצומת, החל לעקוף משמאל רכבים שנסעו לפניו, וזאת דרך נסיעה בנתיב המיועד לפנייה שמאלה בלבד, כשהוא נוסע במהירות של 120 קמ"ש כשהמהירות המותרת במקום הינה 60 קמ"ש. בהיותו בתוך הצומת, הבחין ברכב הנוסע מולו וכדי להימנע מלהתנגש בו בלם את רכבו כשהוא מטה את ההגה ומנסה לחזור לנתיב הנסיעה ישר. בעקבות זאת הוא איבד את השליטה על הרכב, סטה ימינה והתנגש במעקה הבטיחות, אשר חדר לתא הנוסעים והביא למותו של חברו.

בית המשפט המחוזי גזר עליו **42 חודשי מאסר בפועל**, מאסר על תנאי, **פסילת רישיון נהיגה למשך 15 שנים**, ופיצוי בסך 50 אלף ₪ למשפחת המנוח.

בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש וקבע-

"כפי שנקבע לא פעם, טבען של עבירות התנועה, המתבצעות במסגרת פעולה שגרתית ויום-יומית, מביא לכך שעבירות חמורות, שתוצאותיהן קשות ביותר, מתבצעות על ידי מי שלכאורה הינם אנשים "נורמטיביים": "עברייני-תנועה הם, על דרך הכלל, אנשים מן-הישוב, אנשים "נורמטיביים" כפי שנהוג לכנותם. **אלא שאל לנו ללכת שולל. בקפחם חיי אדם, כפי שהמערער קיפח את חייה של אשה צעירה, הופכים אותם אנשים "נורמטיביים" לעבריינים מן השורה, ובהיותם מה שהם חובה היא המוטלת עלינו למוד להם כרישעתם**" (ע"פ 8103/05 עותמאן נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 19.12.2005)). אין בנורמטיביות של עברייני התעבורה בעבר כדי לשנות מחומרת מעשיהם, עליהם נותנים הם את הדין בהווה. בענייננו, **נהיגתו הפרועה של המערער יצרה סיכון חמור כלפי סביבתו, וכפי שלצערנו לא פעם קורה בכבישי ארצנו, נהיגה זו מצאה לבסוף את קורבנה ומעשי המערער הביאו לקטילת המנוח**. אכן, אין ספק כי מצפנו של המערער מייסרו בשל קטילת חברו, אולם אין בכך כדי לפטור אותו מנשיאה בעונש הראוי אשר נובע מאחריותו הפלילית למות המנוח.

העונש שנגזר עליו לפיכך הינו מאוזן וראוי, ואיני מוצא מקום להתערב בו."

בע"פ 3056/10 **סאמר עבדאללה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 05.09.11) נהג המערער ברכבו בכביש דו-סטרי בו נתיב אחד לכל כיוון, המופרדים בקו הפרדה רצוף. הוא נסע במהירות העולה על 120 קמ"ש ויצא לעקיפה של שני כלי רכב שהיו מלפניו, וזאת למרות שדה ראייה מוגבל בשל עיקול הכביש שמאלה ולמרות קו ההפרדה הרצוף. כאשר היה בנתיב הנגדי הבחין ברכב מגיע למולו, ניסה לסטות חזרה ימינה, אך חזית שמאל של רכבו התנגשה בעוצמה רבה ביותר בחזית שמאל של הרכב שממול. ונהג הרכב שממול נהרג במקום כתוצאה מהפגיעה. **המערער עצמו נפצע באורח אנוש.**

בית המשפט המחוזי הטיל על המערער **48 חודשי מאסר לריצוי בפועל**, מאסר על תנאי, **פסילה מלנהוג לצמיתות**, ופיצוי למשפחת המנוח בסכום של 100,000 ₪.

בית המשפט העליון דחה את הערעור על העונש וקבע-

"איני סבורה כי העונש שהוטל על המערער חורג מרף הענישה בעבירות מעין אלו (ראו למשל מקרים דומים בהם נגזרו עונשים חמורים: ע"פ 570/07 בן הרוש נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 7.5.07) (להלן: עניין בן הרוש); ע"פ 4749/00 סאלם נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 6.7.00); ע"פ 467/09 זילברמן נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 2.2.10)). עמדתי בעבר על שיקולי הענישה הראויים לטעמי במקרים של הרשעה בעבירת הריגה במסגרת תאונת דרכים: **"נקודת המוצא של בתי המשפט בגזירת עונשם של מי שהורשעו בהריגה תוך נהיגה ראוי שתגרוס ענישה מחמירה הנותנת ביטוי לערך של קדושת החיים** (וראו בהקשר זה דברי השופט זילברג, ע"פ 211/66 שפירא נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד כ(3) 382, 375 (1966)). ... כשלעצמי אני סבורה כי אין מאבק נחוש בתאונות הדרכים ללא ענישה מחמירה. חלק ניכר של תאונות הדרכים הן תולדת מה שמקובל לכנות "הגורם האנושי". **ישנם אמנם מקרים בהם נגרמות תאונות דרכים בשל טעות אנוש, תנאי הדרך ועוד כיוצא באלה סיבות וגורמים, אולם דומה כי אין חולק שרבות מתאונות הדרכים הן תוצאתה של נהיגה בלתי זהירה, שאין עימה הישמעות לחוקי התעבורה והתחשבות בתנאי הדרך. תאונות אלה ניתן למנוע על ידי חינוך לנהיגה אחראית וזהירה, על ידי חינוך לציות לחוק ולכללי הנהיגה הנכונה. ענישה הולמת היא חלק אינטגרלי של החינוך לנהיגה נכונה שביסודה כיבוד נוסעים אחרים, משתמשים אחרים בכביש, לרבות עוברי אורח תמימים. לפיכך אני רואה בחיוב את המגמה להעלות את רף הענישה בגין עבירות אלה....** במקרה דנן סבורני כי אין מקום להתערב בגדרי שיקול דעתו של בית המשפט קמא ובאיוון שערך בין שיקולי הענישה השונים. בית המשפט המחוזי הביא בחשבון אף את נסיבותיו האישיות של המערער ואת מצבו הרפואי, נפשי ומשפחתי בעקבות התאונה. עם זאת הביא בית המשפט בחשבון גם את העובדה שהמערער בהתנהגותו הביא על עצמו נסיבות אלו... העונש שנגזר על המערער משקף את החשיבות המיוחדת במשפטנו לקדושת חיי אדם, ואת הצורך להעביר מסר לכל הנהגים בכביש לבל ייקחו סיכונים בלתי סבירים העלולים לעלות בחיי אדם, שכן אז יענשו לא רק בידי שמיים אלא גם בידי אדם."

בע"פ 8191/08 **עאוני גבארה נ' מדינת ישראל**, (פורסם בנבו, 24.5.2010), המערער הורשע בעבירה של הריגה ובעבירה של גרימת חבלה חמורה לאחר שהיה מעורב בתאונת דרכים קטלנית. המערער נכנס לצומת

באור אדום ובמהירות, **וגרם למותם של זוג הורים**, ולפציעתם של שלושת ילדיהם הקטינים. בית המשפט המחוזי השית על המערער עונש **מאסר בפועל למשך 8 שנים, ופסילה מלקבל או להחזיק ברישיון נהיגה למשך 20 שנה**. בית המשפט העליון דחה את הערעור.

בע"פ 1196/07 **יוסף סאהר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 17.06.2007) המערער נהג במשאית, חצה קו הפרדה לבן רצוף, עקף רכב ותוך כדי העקיפה סטה שמאלה והתהפך על הרכב שעקף. אדם אחד נהרג ושניים נפצעו קל. המערער נדון ל **3.5 שנות מאסר, 10 שנות פסילה ומאסר על תנאי**.

בית המשפט העליון דחה את הערעור וקבע-

"תאונות הדרכים הפכו למרבה הדאבה למכת מדינה. מידי יום מתרחשות תאונות דרכים בכבישי הארץ, בהן מקפחים אנשים חייהם ולעתים הופכים לנכים קשים ואומללים לכל ימיהם. לא אחת "הגורם האנושי" הוא הסיבה המיידית לתאונה. **קלות דעת, פזיזות, אדישות, נמהרות של אוחזי הגה, צריכה לגרור אחריה ענישה בכל חומרת הדין** (ראו גם ע"פ 11786/04 הנ"ל).

בע"פ 171/05 **איימן בחירי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 06.06.2005) המערער נהג ללא רישיון, ברכב לא מורשה שהורד מהכביש, כשאתו ארבעה בני משפחתו. הוא נסע במהירות של 109 קמ"ש, בכביש לא סלול. בשלב מסוים הוא איבד את השליטה ברכב, סטה והתהפך. אחייניתו בת הארבע, שישבה על ברכי אביה, נהרגה, ויתר נוסעי הרכב נפצעו.

בית המשפט המחוזי הטיל על המערער **4 שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי, ופסילת רישיון נהיגה למשך 15 שנה**.

בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש וקבע-

"לא ראינו להתערב כדי להפחית מעונש המאסר שהושת על המערער אף לא מעונש הפסילה מלהחזיק ברישיון נהיגה. אכן, עונש המאסר בפועל נמצא ברף הגבוה של עונשי המאסר בעבירות הריגה הנגרמות כתוצאה מתאונה ונהיגה באדישות ובפזיזות, אך העונש אינו מופרז כלל ועיקר ביחס לחומרת המעשה. עניינו של המערער הוא מן החמורים שבמקרים מסוג זה של עבירות. כאמור, למערער אין רישיון נהיגה ואף לא היה לו רישיון בעבר; הרכב לא היה מורשה לנסיעה והוא ידע זאת; ברכבו ישבו נוסעים והוא דהר במהירות בתנאי שטח לא מתאימים; גם העובדה שהאסון שנגרם פגע במשפחתו שלו, אינו נימוק מספיק להקל בעונשו. **נוכח הקטל המחריד בכבישים וקרבתו השווה שהוא מפיל, מצווים אנו להחמיר בעונשיהם של נהגים המסכנים חיי אדם תוך אי-אכפתיות, אדישות וקלות ראש. המערער הוא נהג כזה, ובשל כך נגזר דינו כאמור. לפיכך אין להקל בעונש גם בשים לב לנסיבות האישיות של המערער**"

בע"פ 2855/08 **שלומי יעקב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 09.03.2009) המערער נהג באופנוע בעל נפח מנוע של 600 סמ"ק, בעוד שהיה מורשה לנהוג באופנוע עד 500 סמ"ק, פגע בנער שחצה מעבר חצייה על

אופניו, וגרם למותו. בית המשפט המחוזי גזר עליו **6 שנות מאסר בפועל**, מאסר על תנאי, **פסילה למשך 12 שנים**, ופיצוי בסך 25 אלף ₪.

בית המשפט העליון העמיד את עונשו על **5 שנות מאסר**, ואמר את הדברים הבאים -

"העונש אותו גזר בית המשפט המחוזי הנו הולם וראוי נוכח הקטל הנמשך בדרכים, ותרומתו המכרעת של מה שנוהגים לכנות "הגורם האנושי" למצב נורא זה. המקרה שבפנינו הוא דוגמה מובהקת ושיעור מאלף לכך שבמעט תשומת לב והחלטה לנהוג על פי מצוות המחוקק, היתה נמנעת התאונה הקטלנית בה קופד פתיל חייו של שי סולימני ז"ל, נער תמים, שבטרם טעם את החיים וכבר אינו עמנו. מנגד, עניין לנו עם מערער צעיר, נורמטיבי, שמעולם לא התנסה בפלילים, ושהתאונה גרמה לו פגיעה רב-מערכתית ובכללה פגיעה מוחית ואובדן הזיכרון. יתרה מכך, נראה כי הענישה ככל שנועדה כדי להרתיע אותו, שוב אין בה צורך, הואיל ועל פי התיעוד שהונח בפנינו הוא מתייסר בתחושת אשם, ומצר על האובדן והאסון שהמיט על משפחת הקורבן ועל משפחתו-שלו. בנסיבות מיוחדות אלו, ולא משום שסברנו כי העונש נוטה לחומרה יתרה, החלטנו להקל מעט בתקופת המאסר בה ישא המערער, ואנו מעמידים אותה על 5 שנים. יתר רכיביו של גזר הדין יעמדו בעינם."

בת"פ 46508-05-15 **מדינת ישראל נ' עודאי אבו אלקיעאן** (פורסם בנבו, 13.06.2016), הנאשם נהג ברכב פרטי בכביש עירוני, ללא רישיון נהיגה. הוא נסע בקרבת בית ספר במהירות של 65 קמ"ש, פגע בנערה שחצתה את הכביש במעבר חציה, וגרם למותה. לאחר התאונה, הנאשם המשיך בנסיעה לנתיב הנגדי, עצר את רכבו עשרות מטרים ממקום התאונה, לא הודיע למשטרה על התאונה ונסיבותיה ועזב את המקום. בהמשך, הוא פנה לאחר שהיה אתו ברכב וביקש ממנו למסור גרסה לפיה אדם אחר הוא שנהג ברכב בזמן התאונה ואילו הוא עצמו נסע ברכב כטרמפיסט.

בית המשפט קבע **מתחם עונש הולם של 4 עד 7 שנות מאסר בפועל** ופסילת רישיון נהיגה לתקופה של 10 עד 20 שנה, **והטיל על הנאשם 5 שנות מאסר בפועל**, מאסר על תנאי, ו-**15**

שנות פסילת רישיון נהיגה.

בע"פ 520/12 **חגי נאור דנינו לוי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, מיום 14.11.2012) המערער נהג ברכב ללא רישיון נהיגה תקף וכששוטר סימן לו לעצור הוא האץ את מהירות נסיעתו ל-100 קמ"ש (במקום בו המהירות המירבית המותרת היא 80 קמ"ש) ועקף כלי רכב לאורך מרחק של כ-200 מטר, תוך נסיעה בנתיב הנגדי מעבר לפס הפרדה רצוף. בסופו של דבר, הוא התנגש ברכב שבא מולו וכתוצאה מכך בת זוגו שהיתה אתו ברכב נהרגה ושני נוסעי הרכב האחר נפצעו באורח קל.

בית המשפט הרשיע את המערער בעבירות של הריגה, סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, נהיגה בקלות ראש, ונהיגה ללא רישיון נהיגה וללא ביטוח ודן אותו ל-**7.5 שנות מאסר בפועל ופסילת רישיון נהיגה למשך 15 שנים**.

בית המשפט העליון דחה את ערעור המערער על חומרת העונש, תוך אמירת הדברים הבאים -

"... רף הענישה במקרה זה נגזר מכך שהקטל בכבישים היה לרעה חולה בחברתנו ואחד הגורמים המרכזיים לו הוא נהיגה חסרת אחריות וחסרת רסן... אמת, המערער משקיע מאמצים כבירים בעתידו ועובר תהליך שיקום משמעותי, חרף נסיבות חייו הקשות. אנו מחזקים את ידיו בכך. אולם, אין בכך כדי למחות את חומרת מעשיו או לדחוק לקרן זווית את ההרתעה הנדרשת בעבירות מסוג זה."

12. הנאשם הרג אדם צעיר כבן 35. נשוי ואב לילדה קטנה, שלאחר מותו נולדה לו ילדה נוספת. מהנדס חשמל ואלקטרוניקה, רב סרן במילואים בחיל המודיעין. והפך משפחה צעירה ומאושרת שעתידה לפניה למשפחה מוכה ומזועזעת, הלומת כאב וצער שאינה יודעת מה יהיה עליה. מות המנוח פגע קשות גם במשפחתו המורחבת ובהוריו.

תסקירי הנפגעים מציירים תמונה קשה וכואבת של האובדן והפגיעה שחוזה משפחת המנוח, ששינה את חייה והשפעותיו ניכרות בכל מישורי חייהם.

מפאת צנעת הפרט, לא אכנס לפרטי הפרטים של התסקירים ואתאר אך את התמונה הכללית העולה מהם -

בתסקיר הנוגע להורי ואחי המנוח נאמר כי על פי החלטת המשפחה האם לא השתתפה במפגש מתוך חשש שמצבה הנפשי יוחמר, וצוין כי מאז האירוע היא מטופלת בטיפול פסיכיאטרי תרופתי ומעקבי. תוארה תמונה של בני משפחה השרויים במצב טראומטי, בתחושת הלם עמוק, החווים שבר במערך החיים וקריסה של העולם המוכר והבטוח. הזמן שחלף אינו מקל על כאבם וחייהם מרוכזים, גם כיום, במאמץ לשרוד ולקיים איזון נפשי מינימלי, והם אינם מצליחים להתאושש. תיארו את החיים שלאחר האובדן כמלווים בתחושה של ריקנות, בתוך אווירת שיתוק ומחנק, ותסמיני פוסט טראומה. התפקוד המשפחתי נפגע באופן עמוק ומשפיע על תפקודו של כל אחד מהם גם במסגרת משפחתו הגרעינית. בסיכום הדברים נאמר כי "התרשמנו ממשפחה השרויה באבל כבד, שאותותיו ניכרים בכל אחד ואחד מהם. אחד ממישורי הנזק המרכזיים הוא פירוק המערכת המשפחתית, שנותרה מאז כמעין "אוסף פרטים" וללא המשמעות המיוחדת שהיתה להם למושג משפחה. התרשמנו שבני המשפחה מתמודדים עם מטען רגשי כבד וכואב... נזק מרכזי נוסף הוא התמודדות עם תחושת החסר והאובדן, כ"חור" שחור שלעולם לא ייסגר, וכאובדן של חלק מרכזי בזהות העצמית של כל אחד, כפרט, וכחלק מהמערכת המשפחתית, של שלמות המשפחה. חוויה זו מצמצמת באופן ניכר את האינטרקציות שלהם עם הסביבה, ומותירה כל אחד מהם בתוך חוויה של בדידות, פחד וכאב עמוק ושרצף חייהם נקטע ברגע הטראומה."

בתסקיר של אלמנת המנוח נאמר, כי מות המנוח הותיר את אלמנתו חסרת אונים מול היעדר משמעות למותו. המנוח תואר על ידה כדמות שהיוותה עבורה עוגן והעניקה לה ביטחון רב. ותיארה את הקשר הקרוב ביניהם ואת מעורבותו בחיי ביתם. לאחר מותו, נאלצה להסתגל לשגרת חיים שונה לגמרי. מתארת תחושת בדידות געגוע וחוסר, חרדה תמידית לבנותיה, ותחושות של החמצה. בנוסף תוארו השלכות היעדרותו של המנוח מחיי בנותיו.

13. כניסה לצומת באור אדום במהירות גבוהה והתנגשות ברכב אחר החוצה את הצומת, כפי שעשה הנאשם, יכולה לגרום לריבוי נפגעים, הן מיושבי הרכב הנפגע, הן מיושבי הרכב הפוגע והן מפגיעה בכלי רכב אחרים שנמצאים בצומת ובקרבתה.

14. הנאשם טען כי הוא נכנס לצומת באור ירוק, טענה שהוכחה בעליל כבלתי נכונה. מעבר לכך הנאשם לא נתן הסבר מניח את הדעת להתנהגותו. ניתן אמנם להעריך את הסיבות שיכלו להביא את הנאשם להתנהג כפי שהתנהג, אולם קשה להצביע בצורה נחרצת על סיבה מסוימת שבעטיה התנהג הנאשם כפי שהתנהג. מכל מקום התנהגותו הנפסדת מדברת בעד עצמה לשלילה.

15. העבירה החדשה של המתה בקלות דעת, באה כדי לייצר מידרג ראוי בין עבירות ההמתה השונות בנוגע לתקופות המאסר המרביות הקבועות להן, ולדייק את מיקום העבירה המסוימת של המתה בקלות דעת ביחס לעבירות ההמתה האחרות. העונשים שהוטלו הלכה למעשה על עבירות הריגה בקלות דעת, כמו למשל מקרי ההריגה בתאונות דרכים, הרחוקים מהעונש המרבי של 20 שנות מאסר שהיה קבוע בעבירת ההריגה, הובאו כהוכחה לכך שאין צורך בכיס-ענישה כל כך עמוק שממילא לא נעשה בו שימוש, ודי בתקופת מאסר מרבית של 12 שנה, אך לא נטען בשום אופן שהעונשים המוטלים בעבירת הריגה בנסיבות כאמור חמורים ושהפחתת תקופת המאסר המרבית נועדה להקל בהם. (ראה הצעת חוק העונשין (תיקון מס 124)(עבירות המתה), התשע"ו-2015).

סעיף ההמתה בקלות דעת מעמיד את תקופת המאסר המרבית על תקופה קצרה משמעותית מזו שהיתה קבועה בעבירת ההריגה, וממילא מתחם העונש ההולם לגבי עבירת המתה בקלות דעת לא יכול לעלות על 12 שנות מאסר בפועל, וכך גם העונש הראוי לעבירה זו לא יכול לעלות על 12 שנות מאסר - בפועל ועל תנאי. מבחינה זו, יש בתיקון לחוק כדי להשפיע על מתחמי הענישה ועל הענישה בפועל. ואולם, במצבים הרווחים של עבירות ההמתה בקלות דעת, בהם החלק העליון של מתחמי העונש ההולמים עומדים על תקופות מאסר קצרות מ-12 שנים, אין בסעיף החדש כדי להשפיע מהותית על מתחמי העונש ההולמים ועל הענישה בפועל. עקרון ההלימה נותר בעינו; מרכיבי "מתחם העונש ההולם" לא השתנו; והפרמטרים המשפיעים על מיקום העונש הראוי בתוך מתחם העונש ההולם, נותרו כשהיו. משכך, ככלל, אין בהוראת החיקוק החדשה של עבירת ההמתה בקלות דעת כדי להצדיק שינוי במתחמי העונש ההולם ובעונשים המוטלים, בהשוואה לאלו שהיו נוהגים בנסיבות דומות לפני התיקון, בעבירת הריגה.

16. בהתאם לצורך לקיים יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיה ומידת אשמו של הנאשם ובין העונש שיוטל על הנאשם; ובהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה; במידת הפגיעה בהם; במדיניות הענישה הנהוגה; ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה; אני קובע כי מתחם העונש ההולם לעבירה כאן הוא בין 4 ל-8 שנות מאסר בפועל, ופסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה לתקופה שבין 10 ל-20 שנים.

17. קראתי את פסקי הדין שבאי כח הצדדים הציגו בטיעוניהם לעונש, ופסקי דין אחרים. כברוב העבירות גם בעבירת ההריגה בקלות דעת, בתאונות דרכים, ניתן למצוא פסקי דין שהעונש שהוטל בהם חמור מזה שמוטל בדרך כלל ופסקי דין שהעונש שהוטל בהם קל מזה שמוטל בדרך כלל. לא אלה ולא משקפים את הנתיב העונשי המרכזי.

בקשר לפסקי הדין אליהם הפנה הסנגור, אציין, כי בחלק מהם דובר בנאשמים שהורשעו בעבירה של

גרם מוות ברשלנות ולא בהריגה; חלקם ניתנו במסגרת הסדרי טיעון שכללו עונש מומלץ מוסכם או טווח ענישה; וברובם ככולם דובר בערעור על חומרת העונש ללא ערעור נגדי של המדינה. מכל מקום, גם אם היו מקרה או מקרים בהם בנסיבות דומות או חמורות יותר הוטלו עונשים קלים, אין זה הכלל ואין מקום "לישר קו" דוקא עם המקרים החריגים.

18. שירות המבחן ציין בתסקירו על הנאשם כי נוכח עברו התעבורתי של הנאשם "ישנה חשיבות להטלת עונש הרתעתי-מוחשי, בעל מסר לא סלחני לחומרת מעשיו ותוצאותיהן הטרטוריות", אך לאור נסיבות חייו של הנאשם ותיפקודו החיובי לאורך השנים ומצבו הרגשי בעקבות התאונה, הומלץ להסתפק בעונש עיקרי של מאסר בעבודות שירות.

המלצת שירות המבחן איננה מקובלת עלי. עונש של מאסר בעבודות שירות איננו עומד בשום יחס למעשה הנאשם ולתוצאותיו ובנסיבות אין לו כל הצדקה.

כידוע, עמדת שירות המבחן בנוגע לעונש שיש להטיל על נאשם, עם כל חשיבותה, היא בבחינת המלצה שאינה מחייבת את בית המשפט (ראה למשל, ע"פ 4295/15 ג'אבר אלצאנע נ' מדינת ישראל - פורסם בנבו, 2.5.16; רע"פ 4144/15 אבו אלטיף נ' מדינת ישראל - פורסם בנבו, 16.6.15).

נקודת מוצא זו מחייבת המציאות. בית המשפט הוא הגוזר את הדין. זו חובתו וזו אחריותו. ממילא, אין מקום שעמדתו של גוף אחר, חשוב ככל שיהיה, תחייב אותו לתוצאה עונשית מסוימת.

בהקשר זה יוזכר, ששיקולי שירות המבחן בהמלצותיו אינם חופפים לשיקולי בית המשפט בגזירת הדין. שירות המבחן מתמקד בעיקר בנאשם ובטובתו (לעתים טובת הנאשם עולה בקנה אחד עם טובת הציבור), ואילו בית המשפט מחויב לשקול אינטרסים רבים ורחבים יותר. בנוסף לכך, שירות המבחן רשאי להמליץ כל המלצה שנראית בעיניו, ללא כל הגבלה, ואילו שיקול דעת בית המשפט בענישה, מובנה בחוק ומושפע ממרכיבים ומעקרונות משפטיים שאינם נמצאים על סדר יומו של שירות המבחן.

19. בגזירת העונש המתאים לנאשם, אני מתחשב בגילו הצעיר של הנאשם בעת ביצוע העבירה וכעת - הנאשם יליד 28.12.96; בעובדה שאין לנאשם עבר פלילי; בהודאת הנאשם בעצם אחריותו לתאונה, להבדיל מסעיף האישום שיוחס לו - הגם שהתאונה עצמה תועדה במצלמת דרך של רכב אחר ותמונת העניינים היתה די ברורה; בעובדה שזהו מאסרו הראשון; בפגיעה הצפויה של העונש, בו ובמשפחתו; בצער שהוא חווה על תוצאות מעשיו; ובמצבו הרגשי מאז התאונה - כעולה מתסקיר שירות המבחן.

20. מהמרשם הפלילי-תעבורתי של הנאשם עולה כי לאחר התאונה ובזמן שמשפטו בתיק זה מתנהל, הנאשם ביצע 3 עבירות תעבורה הכרוכות בנהיגה - האחת, בדרום הארץ, מיום 13.5.18, השניה, בטבריה, מיום 17.6.18, והשלישית, באילת, מיום 7.9.18. וכעולה מטיעוני התביעה בדיון מיום 10.9.19, כל העבירות האלו בוצעו בעת שהנאשם היה פסול מלנ ג ד תום ההליכים בתיק זה.

התובע הגיש הודעת תשלום קנס שנרשמה לנאשם ביום 22.4.19, בתל-אביב, על אי ציות לרמזור אדום, שעל גביה מופיעים פרטי הנאשם כמי שנהג ברכב ומצוין בה כי השוטר זיהה את הנהג "על פי ת.ז. ומסוף", וציין כי גם נהיגה זו היתה בזמן שהנאשם פסול מלנהוג.

ב"כ הנאשם טען מפיו, כי הנאשם כופר בנהיגתו בנסיבות המתוארות בדוח, וכי ככל הנראה אדם אחר שנהג ברכב התחזה בשמו בכזב.

על פני הדברים, גרסת הנאשם רחוקה מלשכנע, אולם בהתחשב בשלב הדיוני בו אנו מצויים, באופי הראיה שהוצגה, ובעובדה כי דו"ח זה איננו כלול במרשם עבירות התעבורה של הנאשם שהוגש לבית המשפט, אינני קובע ממצא סופי בענין זה.

21. כאשר הנהיגה שגרמה לתאונה כללה מעשים מודעים ובמיוחד כשהמעשים נמשכו על פני פרק זמן משמעותי בהתחשב במאפיינים הכלליים של נהיגת כלי רכב - כמו שהיה כאן - יש מקום להתחשב לענין העונש גם בשיקולי הרתעת הפרט והכלל.

22. העובדה שפעם אחר פעם הנאשם נתפס נוהג ברחבי הארץ, כולל במקומות מרוחקים מאוד ממקום מגוריו, בזמן שהמשפט נגדו מתנהל והוא פסול מלנ ג ד תום ההליכים, מלמדת על הזלזול של הנאשם בדין ובאוכפיו, על חוסר גבולות פנימי וחוסר רתיעה מפני העונש, המצדיקים לשקול במסגרת העונש הראוי לנאשם את הצורך בהרתעתו.

23. בסופו של דבר, על העונש להלום את חומרת המעשה בנסיבותיו ואת מידת אשמו של הנאשם, וכאן, הסיכון שהנאשם יצר במו ידיו קיצוני בחומרתו, והוא ממוקם ברף העליון של סולם חומרת ההתנהגות היכולה להתבטא בהלך נפש של "קלות דעת" לגבי התוצאה.

הנאשם נהג ברכבו בניגוד לכל הגיון, תוך התעלמות מזעזעת מהסכנה שהוא יוצר לחיי אדם, שבסופו של דבר הובילה, כצפוי, לתאונה שתוצאותיה היו הרוג אסון למנוח ולמשפחתו. חיי המנוח נגדעו באיבם, אשת המנוח הפכה אלמנה, בנותיהם נותרו יתומות מאב, והורי המנוח ואחיו נהיו שכולים. פגיעה עצומה, באנשים רבים, שתימשך לאורך שנים, ותגרום לסבל וכאב קשים ועמוקים, והכל בשל נהיגה מופקרת וחסרת רסן שאין לה כל הצדקה.

24. חומרת התנהגות הנאשם, הפסול המוסרי הכבד שדבק בה, והתוצאות הקשות שלה, מצדיקים כשלעצמם הטלת מאסר לתקופה ארוכה מזו שתוטל על הנאשם. יוזכר שתקופת המאסר שניתן להטיל על המתה בקלות דעת היא 12 שנים, ושעקרונית, כמו בכל עבירה, במקרים בעלי חומרה מיוחדת אין

מניעה מהטלת עונש מאסר בחלק הגבוה של תחום העונש האפשרי ואפילו את מלוא תקופת המאסר האפשרית. ואולם, גילו הצעיר של הנאשם, העובדה שזהו מאסרו הראשון, ושיקולי שיקומו, מצדיקים אי מיצוי הדין.

25. נוכח כל האמור אני דן את הנאשם לעונשים הבאים:

- א. 6 שנות מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו.
 - ב. 15 שנות פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה.
 - ג. 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, שלא יעבור עבירת המתה בקלות דעת.
 - ד. על רקע העקרונות שנקבעו בדנ"פ 5625/16 אסרף קארין נ' אבנר טווק בוקובזה (פורסם בנבו. מיום 13.9.17), ובהתחשב, בהנחה שבמקרה זה תוגש תביעת פיצויים אזרחית ובאפשרות המעשית למימוש הפיצוי שיושת על הנאשם, אני מחייב את הנאשם לשלם לאלמנת המנוח פיצוי בסך 100,000 ₪ ולהורי המנוח פיצוי בסך 50,000 ₪.
- זכות ערעור תוך 45 יום מהיום.

ניתנה והודעה היום י"ט אלול תשע"ט, 19/09/2019 במעמד הנוכחים.